

TARAS SHEVCHENKO
7th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES

24-25 November 2021

Ankara

Proceedings book

Editors:

Assoc. Prof. Dr. Zekeriya NAS

Zhanuzak ALIMGEREY

ISBN – 978-625-8061-17-8

TARAS SHEVCHENKO 7th INTERNATIONAL CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES

24-25 November 2021
Ankara

PROCEEDINGS BOOK

by
IKSAD Global®

Release date: 10.12.2021
ISBN – 978-625-8061-17-8

CONGRESS'S IDENTIFICATION

CONGRESS NAME
TARAS SHEVCHENKO 7th INTERNATIONAL CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES

DATE AND PLACE
24-25 November 2021
Ankara, TURKEY

ORGANIZING COMMITTEE
Prof. Dr. Natalııa LATYGINA
Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK
Prof. Dr. Mykola VASKIV
Assoc. Prof. Dr. Hasan CIFTCI
Dr. Huseyin ERIS
Elvan CEFEROV

COORDINATOR
Zhanuzak ALIMGEREY

NUMBER OF ACCEPTED PAPERS
140

NUMBER OF REJECTED PAPERS
29

INTERNATIONAL PARTICIPANTS
Turkey - 68
Ukraine, Kazakhstan, Iran, Nigeria, India, Thaıland, Pakistan, Moldova, Indonesia, Malaysia, Romania, Azerbaijan, USA, Greece - 72

EVALUATION PROCESS
All applications have undergone a double-blind peer review process

CONGRESS LANGUAGES
Turkish and all dialects, English, Russian

PRESENTATION
Oral presentation

SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr. Sevcan YILDIZ
Akdeniz University

Dr. Sara MAZHITAYEVA
E.A. Buketov Karaganda State University

Dr. Vlademir VISLIVIY
Ukraine National Technical University

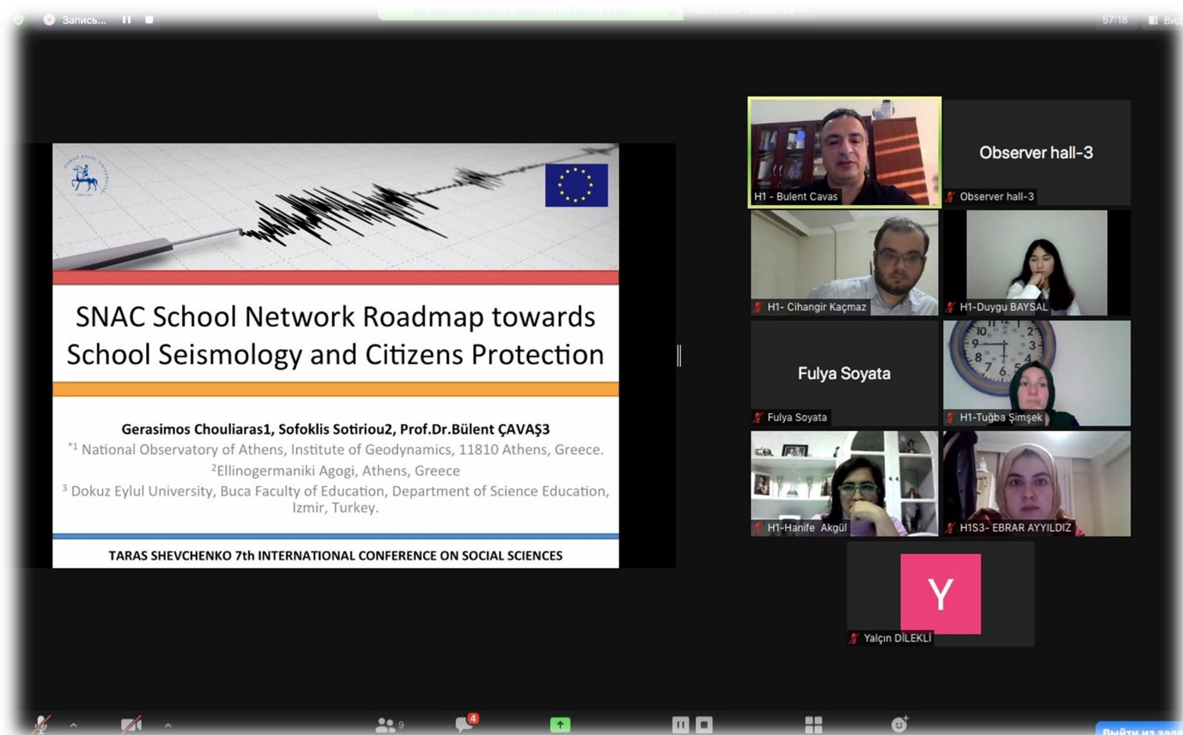
Dr. Zongxian FENG
Xi`an Jiatong University

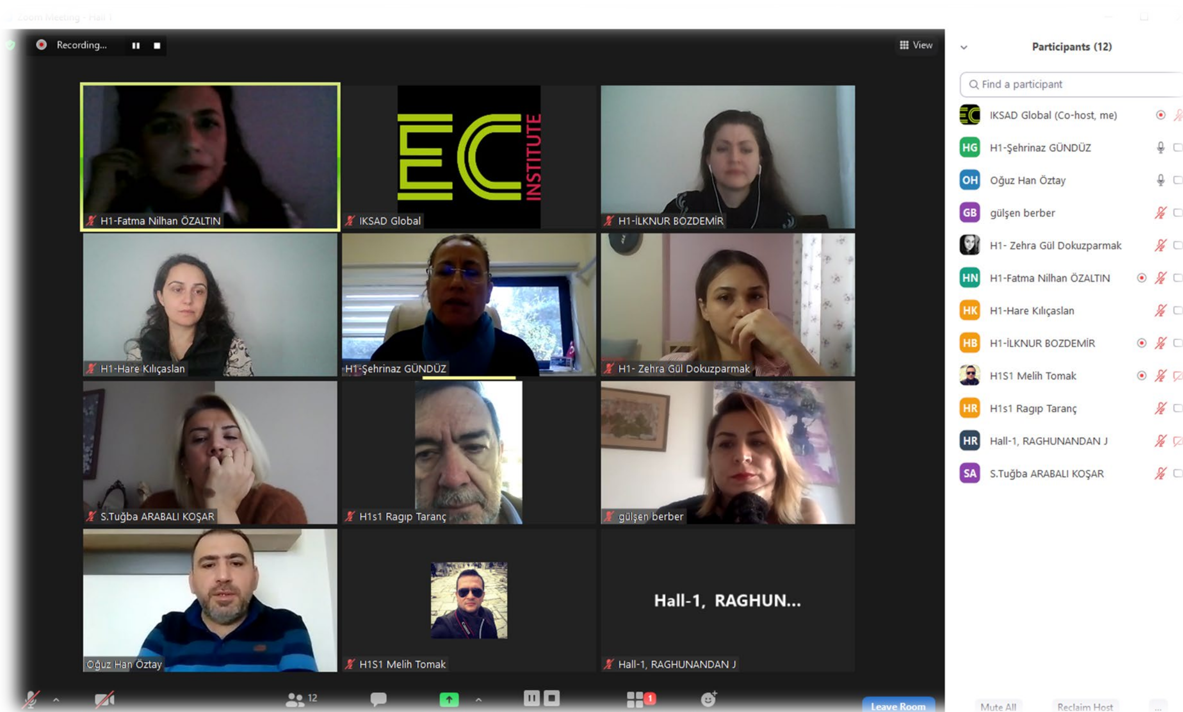
Dr. Aygun MEHERREMOVA
Baku State University

Dr. Gulshen MEHERREMOVA
Azerbaijan University of Languages

Dr. Tarasyuk Mikhail Viktorovich
Kyiv National Linguistic University

PHOTO GALLERY

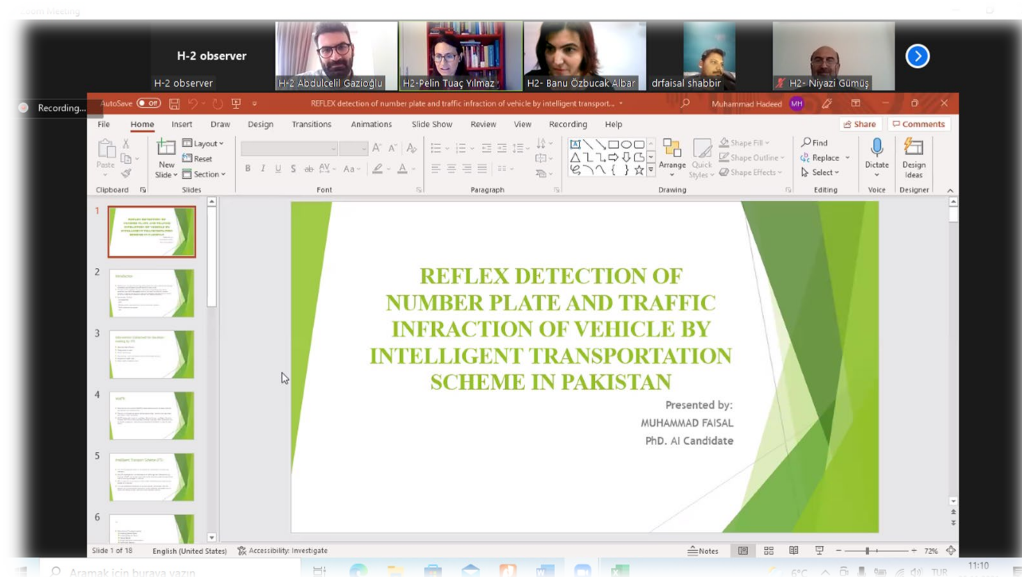
LANGUAGE OF THE ENSLAVED AFRICANS

GULLAH / GEECHEE

Dr. S. Anita Evelyn, Associate Professor
Department of English,
R.M.K. Engineering College
Chennai, Tamil Nadu,
India

25-11-2021

Включить звук
Observer hall-3
H1 - Bulent Cavas
Observer hall-3
H1- Cihangir Kaçmaz
H1-Duygu BAYSAL
Fulya Soyata
H1-Tuğba Şimşek
H1-Hanife Akgül
Yalçın DİLEKLİ
H1S3- EBRAR AYYILDIZ

H-2 observer
H-2 observer
H-2 Abdulcelil Gazioğlu
H2-Pelin Tuaç Yılmaz
H2- Banu Özbucak Albar
drfaisal shabbir
H2- Niyazi Gümüş
Recording...
REFLEX DETECTION OF NUMBER PLATE AND TRAFFIC INFRACTION OF VEHICLE BY INTELLIGENT TRANSPORTATION SCHEME IN PAKISTAN
Presented by:
MUHAMMAD FAISAL
PhD. AI Candidate

TARAS SHEVCHENKO
7th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES

November 24-25, 2021
Ankara, TURKEY

CONFERENCE PROGRAM

Participants Countries:
Turkey, Ukraine, USA, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Lebanon, India, Nigeria, Hungary, Bulgaria, Romania, Azerbaijan, Indonesia, Malaysia, Moldova, Pakistan, Iran, Thailand

Meeting ID:
835 4404 8435
Passcode:
070707

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to attend a meeting online, login via https://zoom.us/join site, enter ID "Meeting ID or Personal Link Name" and solidify the session.
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- The participant must be connected to the session 5 minutes before the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.

ÖNEMLİ, DİKKATLE OKUYUNUZ LÜTFEN

- Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildiriler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- Online sunum yapabilmek için https://zoom.us/join sitesi üzerinden giriş yaparak "Meeting ID or Personal Link Name" yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
- Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- Uygulama tablet, telefon ve PC'lerde çalışıyor.
- Her oturumdaki sunucular, sunum saatinden 5 dk öncesinde oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- Tüm kongre katılımcıları canlı bağlanarak tüm oturumları dinleyebilir.
- Moderatör – oturumdaki sunum ve bilimsel tartışma (soru-cevap) kısmından sorumludur.

Dikkat Edilmesi Gerekenler- TEKNİK BİLGİLER

- Bilgisayarınızda mikrofon olduğuna ve çalıştığına emin olun.
- Zoom'da ekran paylaşma özelliğine kullanabilmelisiniz.
- Kabul edilen bildiri sahiplerinin mail adreslerine Zoom uygulamasında oluşturduğumuz oturuma ait ID numarası gönderilecektir.
- Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir
- Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır

★ IMPORTANT NOTIFICATION

★ ВАЖЛИВО ПОВІДОМЛЕННЯ

★ ÖNEMLİ BİLGİ

★ ВАЖНОЕ УВЕДОМЛЕНИЕ

CONFERENCE LANGUAGES/ МОВИ КОНФЕРЕНЦІЙ/ KONGRE DİLLERİ/ ЯЗЫКИ КОНФЕРЕНЦИИ

English is the primary language as the conference is international

Ukrainian, Turkish, Russian are the additional presentation languages

The presentations in sessions will be in Ukrainian, Turkish, Russian and English languages, therefore if you will present your paper in one of the conference languages other than English, please make your Power Point presentation in dual languages one of which to be English, so the all participants of the conference will benefit from your research.

Презентації на сесіях будуть на українському, турецькому, російському та англійському мовах, тому, якщо ви будете представляти свій доповідь на одному з мовних конференцій, окрім англійської, будь ласка, створіть презентацію Power Point на двох мовах, один з яких буде на англійській мові, щоб всі учасники конференції користуються з вашого дослідження.

Oturumlardaki sunumlar Ukraynaca, Türkçe, Rusça ve İngilizce dillerinde olacaktır, bu nedenle bildirinizi İngilizce dışında dillerden birinde sunacaksanız, lütfen Power Point sunumunuzu biri İngilizce olacak şekilde çift dilde yapınız. Böylece kongrenin tüm katılımcıları araştırmanızdan faydalanabilecektir.

Презентации на сессиях будут на украинском, турецком, русском и английском языках, поэтому, если вы будете представлять свой доклад на одном из языков конференции, кроме английского, пожалуйста, сделайте презентацию Power Point на двух языках, один из которых будет по-английски, чтобы все участники конференции извлекли пользу из вашего исследования.

DATE
25.11.2021

HALL-1
SESSION-1

ANKARA TIME
10.00-12.30

MODERATOR: Asst. Prof. Dr. Şehrinaz GÜNDÜZ		
Koumagnon Alfred DJOSSOU	University of "AgbomeyCandofi 1 ", BENIN	*ANALYSIS OF A TRAUMATIC NARRATIVE IN ZORA NEALE HURSTON'S BARRACOON: THE STORY OF THE LAST "BLACK CARGO"*
Lect. Melih TOMAK Assoc. Prof. Dr. Ragıp TARANÇ	Dokuz Eylül University	*VISUAL CODES IN HORROR SERIES: ANALYSIS OF NETFLIX PRODUCTIONS STRANGER THINGS AND THE WALKING DEAD*
RAGHUNANDAN J.		*KING IN THE HEARTS OF TAMILIANS*
Asst. Prof. Dr. Şehrinaz GÜNDÜZ	Iskenderun Technical University	*FAMOUS CLARINETISTS IN JAZZ HISTORY*
Asst. Prof. Dr. Şehrinaz GÜNDÜZ	Iskenderun Technical University	*JEAN XAVIER LEFÈVRE'S PLACE IN CLARINET LITERATURE*
Asst. Prof. Dr. S.Tuğba Arabalı Koşar	Çukurova University	*WOMAN FIGURE IN CONTEMPORARY TEXTILE ART*
Lect. Dr. Gülşen Şefika BERBER	Manisa Celal Bayar University	*EXPERIMENTAL APPROACHES TO WEAVING WITH NATURAL MATERIAL*
İlknur BOZDEMİR	Marmara University	*CABINETS OF CURIOSITIES AS THE EXHIBITION STYLE FOR HIDDEN COLLECTIONS*
Lect.Dr. Fatma Nilhan Özaltın	Süleyman Demirel University	*OSMANLI RESİM SANATINDA TAVUS KUŞU*
Zehra Gül DOKUZPARMAK Assoc. Prof. Dr. Hare KILIÇASLAN	Karadeniz Technical University	*ASSESSMENTS REGARDING SPATIAL IMAGERY IN KARAGÖZ SHADOW PLAYS*
Asst. Prof. Dr. Oğuz Han Öztay	Van Yüzüncü Yıl University	*AUTEUR THEORY IN CINEMA AS A MASS MEDIA AND ANALYSIS OF HIS FILM*
Asst. Prof. Dr. Oğuz Han Öztay	Van Yüzüncü Yıl University	*PRESS AND PUBLISHING ACTIVITIES IN LOCAL GOVERNMENTS: THE CASE OF IPEKYOLU MUNICIPALITY*

DATE
25.11.2021

HALL-1
SESSION-2

ANKARA TIME
13^{00}-15^{30}

MODERATOR: Prof. Dr. Recep KÜLCÜ		
Moustafa Guézohouèzon, Ida Marie Josephine Tchibozo-Lainé, Ayodélé Adébayo Allagbé		*THE AMERICAN VISA LOTTERY: A CRITICAL PRAGMASEMANTICS OF DISILLUSION IN AN EXTRACT FROM CHIMAMANDA NGOZI ADICHIE'S THE THING AROUND YOUR NECK (2009)*
Prof. Dr. Recep KÜLCÜ	Isparta University of Applied Sciences	*ENVIRONMENTAL ETHICS ATTITUDE OF ECOCENTRIC PSYCHO-PHILOSOPHICAL (EPP) THEORY: ECOCENTRISM*
Prof. Dr. Recep KÜLCÜ	Isparta University of Applied Sciences	*ANALYZING THE CHANGE IN SOCIAL INTEREST IN TURKISH SCIENTISTS USING GOOGLE TRENDS DATA*
Asst. Prof. Dr. Cem ÖZKURT	Bayburt University	*THE CONTEMPORARY FORMS OF REJECTION OF VALUE CONFLICT IN WESTERN THOUGHT: THE NOTION OF CIVILIZATIONS AND THE END OF HISTORY THESIS*
Assoc. Prof. Dr. Serdar SAYGILI	Erciyes University	*IS IT POSSIBLE TO DEFINE ART FROM A PHILOSOPHICAL PERSPECTIVE?*
Asst. Prof. Dr. Murat ULUBAY	Ankara Yıldırım Beyazıt University	*CAUSES VS. REASONS, EXPLANATION OF HUMAN ACTION IN ORGANIZATIONAL BEHAVIOR AND BEHAVIORAL SCIENCES STUDIES*
Nazım ALBAR	Zonguldak Bülent Ecevit University	*SOCIAL DIALOGUE IN TURKEY IN THE GLOBALIZATION PROCESS*
Asst. Prof. Dr. İbrahim Balık	Pamukkale University	*13th CENTURY AGE OF TOLERANCE IN ANATOLIA AND THE INFLUENCE OF SULTANS ON ITS FORMATION*

DATE 25.11.2021

HALL-1 SESSION-3

ANKARA TIME 16^{00}-18^{30}

MODERATOR: Prof. Dr. Bulent Cavas		
Duygu BAYSAL Assoc. Prof. Dr. Ebru ERSAY	Gazi University	*WHICH VARIABLES COULD BE RELATED TO EMOTION SOCIALIZATION STRATEGIES OF EARLY CHILDHOOD TEACHERS?*
Dr. Tuğba ŞİMŞEK	Dokuz Eylül University	*OTTOMAN STATE LAST PERIOD TEACHER SCHOOLS AND CURRICULUM*
Teresa Kennedy Prof. Dr. Bulent Cavas	The University of Texas at Tyler, USA Dokuz Eylul University	*UNIVERSITY STUDENTS' PERCEIVED PROBLEMS CAUSED BY COVID-19 AND THEIR INNOVATIVE SOLUTIONS PRESENTED TO THE INTERNATIONAL ENGINEERING DESIGN CHALLENGE*
Gerasimos Chouliaras Sofoklis Sotiriou Bulent Cavas	National Observatory of Athens, Athens, Greece. Ellinogermaniki Agogi, Athens, Greece Dokuz Eylul University, Turkey	*SCHOOL NETWORK ALERT CITIZENS PROTECTION ROADMAP TOWARDS SCHOOL BASED SEISMOLOGY*
Assoc. Prof. Dr. Yalçın DİLEKLİ Res. Asst. İbrahim SÖZCÜ	Aksaray University	*CRITICAL PERSPECTIVE ON PROGRESSIVE EDUCATION APPROACH*
Assoc. Prof. Dr. Osman Tayyar ÇELİK Lect. Cihangir KAÇMAZ lect. Mehmet Akif KAY	İnönü University Bingöl University	*EDUCATIONAL STRATEGIES TO INCREASE CHILDREN'S READING INTEREST AND SKILLS*
Assoc. Prof. Dr. Osman Tayyar ÇELİK Lect. Cihangir KAÇMAZ Res. Asst. Ramazan İNCİ	İnönü University Bingöl University	*THE CONCEPT OF CHILDHOOD IN SOCIOLOGY AND PSYCHOLOGY*
Fulya SOYATA	Kadıköy Halk Eğitimi Merkezi	*COMPARISON OF ADULT EDUCATION IN TURKEY AND ADULT EDUCATION PRACTICES IN THE WORLD*
Assoc. Prof. Dr. Hanife AKGÜL	Çanakkale Onsekiz Mart University	*INVESTIGATION OF MENTAL DISORDERS IN CARTOON CHARACTERS*
Res. Asst. Ebrar AYYILDIZ	Kafkas University	*TEACHING BODY PART NAMES IN ARABIC LANGUAGE THROUGH IDIOMS*

DATE
25.11.2021

HALL-2
SESSION-1

ANKARA TIME
10^{00}-12^{30}

MODERATOR: Assoc. Prof. Dr. Banu ÖZBUCAK ALBAR		
Muhammad Asim Dr. Muhammad Zia-ur-Rehman Assoc. Prof. Dr. Zekeriya NAS	National Defence University, Islamabad Van Yuzuncu Yil University, Turkey	*HOW DOES EXTERNAL LOCUS OF CONTROL INFLUENCE EMPLOYEES' TASK AND CONTEXTUAL PERFORMANCE? AN EMPIRICAL ANALYSIS*
Dr. Niyazi GÜMÜŞ	Diyanet İşleri Başkanlığı, Sakarya/ Geyve Müftülüğü	*PANDEMİ DÖNEMİNDE FİYAT ARTIŞLARI*
Assoc. Prof. Dr. Banu ÖZBUCAK ALBAR	Zonguldak Bülent Ecevit University	*THE EFFECT OF REMOTE WORKING ON WORK-LIFE BALANCE DURING THE COVID 19 EPIDEMIC*
Assoc. Prof. Dr. Banu ÖZBUCAK ALBAR	Zonguldak Bülent Ecevit University	*THE EFFECT OF REMOTE WORKING ON ORGANIZATIONAL CULTURE DURING THE COVID 19 EPIDEMIC*
Elif Caboğlu Assist. Prof. Dr. Aykut Sarkgünesi	Zonguldak Bülent Ecevit University	*THE EFFECT OF STRATEGIC FOREIGN TRADE POLICIES ON COMPETITIVENESS: THE CASE OF TURKEY*
Res. Asst. Abdulcelil GAZİOĞLU Asst. Prof. Dr. Zeynep DEMİRCİ ÇAKIROĞLU	İzmir Kâtip Çelebi University	*EFFECTS OF SOCIAL COMMERCE ON INFORMAL ECONOMY*
Asst. Prof. Dr. Pelin Tuaç Yılmaz	Dokuz Eylul University	*PROTECTION OF CHILD LABORERS WITHIN THE FRAMEWORK OF LABOR LAW*
Lect. Dr. Tuncer YILMAZ lect. Selçuk TAZEGÜL	Kafkas University	*GETİRİ İLE MUHASEBE VE DEĞER TABANLI FİNANSAL DEĞİŞKENLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ*
Favour C. Uroko	University of Nigeria, Nsukka	*WE HAVE PROTECTED PERPETRATORS': USİNG WİDOWS AS SCAPEGOAT İN SUSTAİNİNG PATRİARCHY İN SOUTH EASTERN NİGERİA*
Dr. Muhammad Faisal	Sindh Madressatul Islam University	*REFLEX DETETION OF NUMBER PLATE AND TRAFFIC INFRACTION OF VEHICLE BY INTELIGENT TRANSPORATION SCHEME IN PAKISTAN*

DATE 25.11.2021

HALL-2 SESSION-2

ANKARA TIME 13^{00}-15^{30}

MODERATOR: Asst. Prof. Dr. İhsan AYTEKİN		
Asst. Prof. Dr. İhsan AYTEKİN	Social Sciences University of Ankara	*POZİTİF LİDERLİK, OPTİMİSTLİK, İŞE ADANMIŞLIK VE KARİYER TATMİNİ İLİŞKİSİ: BİR ARACI MEKANİZMA MODELİ*
Asst. Prof. Dr. İhsan AYTEKİN	Ankara Social Sciences University	*BİBLİYOMETRİK GÖRSELLEŞTİRME YOLUYLA ADANMIŞLIK ÇALIŞMALARININ SINIFLANDIRMASI: ORTAK KELİME ANALİZİ*
Ufuk PALA Cansu TOR KADIOĞLU Kalender Özcan ATILGAN	Tarsus University	*EXAMINING THE NEGATIVITIES ENCOUNTERED BY SALESWOMEN*
EGE SONUGELEN Asst. Prof. Dr. SERDAR YARLIKAŞ	Kocaeli University	*DETERMINING THE IMPORTANCE LEVELS OF FINANCIAL PERFORMANCE CRITERIA IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY VIA CRITIC METHOD*
Ayşenur Erdil	Istanbul Medeniyet University	*SUSTAINABLE AND CONTINUOUS IMPROVEMENT IN INVENTORY MANAGEMENT*
Ayşenur Erdil	Istanbul Medeniyet University	*THE IMPORTANCE AND SECURITY OF CORPORATE INFORMATION AND INFORMATION SYSTEM: ITS APPLICATION IN A COMPANY IN THE MANUFACTURING INDUSTRY*
Assoc. Dr. Mustafa DEMİRKIRAN Assoc. Dr. Umut Can ÖZTÜRK	Isparta University of Applied Sciences	*MONEY-ORIENTED VS. INFRASTRUCTURE-ORIENTED IN HEALTH TOURISM PERCEPTION: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GRADUATE STUDIES IN HEALTH TOURISM IN THE CONTEXT OF TREND*
Dr. Ahmet Hayrettin TUNCAY	Süleyman Demirel University	*BRING DAVRAZ TO TURKISH SPORTS TOURISM AS A HIGH ALTITUDE CAMP CENTER*
Dr. Ahmet Hayrettin TUNCAY	Süleyman Demirel University	*THE IMPORTANCE OF HOSPITAL INFORMATION MANAGEMENT SYSTEMS DURING THE PANDEMIC PERIOD*

DATE 25.11.2021

HALL-2 SESSION-3

ANKARA TIME 16^{00}-18^{30}

MODERATOR: Prof. Dr. Erkan ÖZDEMİR		
Lect. Şahin AY	Siirt University	*THE PROBLEM OF INCOME TAX DEDUCTED FROM THE MINIMUM WAGE*
Lect. Şahin AY	Siirt University	*THE EFFECT OF RESTRUCTURING LAWS ON TAX COLLECTION*
Prof. Dr. Erkan ÖZDEMİR	Bursa Uludağ University	*FACTORS AFFECTING CONSUMERS' PURCHASE INTENT ON BIG DISCOUNT DAYS*
Prof. Dr. Erkan ÖZDEMİR	Bursa Uludağ University	*A RESEARCH ON CONSUMER PERCEPTIONS REGARDING BIG DISCOUNT DAYS ADVERTISEMENTS*
Kadir AŞAN Prof. Elif KARAGÜN Res. Assist. Müge SARPER KAHVECİ	Kocaeli University	*BEING ANALYZED THE LIFE QUALITIES OF INDUVIDIALS WORKING IN THE FITNESS SPORTS CENTERS*
Yasin SAYDAN Prof. Elif KARAGÜN Res. Assist. Müge SARPER KAHVECİ	Kocaeli University	*THE LEVEL OF BURNOUT OF THE ACADEMIC STAFF OF THE SCHOOL OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS (EXAMPLE OF KOCAELI UNIVERSITY)*
Res. Asst. Ali Burak AKSUNGUR Res. Asst. Erkan NUR	Harran University	*E-COMMERCE AND CYBER SECURITY DURING THE COVID 19 PANDEMIC*
Lect. Dr. Ömer Faruk ACAR	Süleyman Demirel University	*THE USE OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN INTERNATIONAL TRADE*
Candan Yuka Hüseyin Yuka	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	*İKNA STRATEJİSİ VE ETHOS'UN FAYDA FAKTÖRÜ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA ASPEROX REKLAMI ÖRNEĞİ*
Lect. Dr. Ömer Faruk ACAR	Süleyman Demirel University	*IMPACT OF HUMAN CAPITAL ON BUSINESS PERFORMANCE*
Assoc. Prof. Dr. Birol AKGÜL	Çanakkale Onsekiz Mart University	*DİJİTAL MEDYA REKLAMLARININ TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ*

DATE
25.11.2021

HALL-3
SESSION-1

ANKARA TIME
10^{00}-12^{30}

MODERATOR: Assoc. Prof. Dr. Esat AYYILDIZ		
Alper Tulgar	Atatürk University	*THE CHANGE OF THE CITY IN ONE HUNDRED YEARS: ARSLANOGLU'S SILENCE TOWERS 2084 AND ORWELL'S NINETEEN EIGHTY-FOUR*
Assoc. Prof. Dr. Esat AYYILDIZ	Kafkas University	*AN ANALYSIS OF THE TWO ODES OF THE UMAYYAD POET MĀLIK B. AL- RAYB ABOUT SURVIVING AN ASSASSINATION ATTEMPT*
Prof. Dr. Sueda ÖZBENT	Marmara University	*THE SIGNIFICANCE OF VERBAL AND VISUAL METAPHORS IN ADVERTISEMENT TRANSLATION*
Asst. Prof. Dr.Ajda Baştan	Sivas Cumhuriyet University	*ANTI-WAR PROTEST MEMORIES IN APRIL DE ANGELIS' JUMPY*
Lect. Mine BAŞTA	Ankara Hacı Bayram Veli University	*JAPAN AND TURKEY'S ANALYSIS OF CULTURE IN THE CONTEXT OF GEERT HOFSTEDE'S CULTURAL DIMENSIONS THEORY*
Roxana Maria Crețu	West University of Timișoara (Romania)	*CHROMATIC SYMBOLISM IN ANGEL AND DEMON*
Ayesha Malik Bushra Fareed Nosheen Ramzan Dr. Shahnila Tariq	University of Management and Technology	*PERSONALITY TRAIT, COGNITIVE DISTORTION AND DYSFUNCTIONAL ATTITUDE IN STUDENTS*
Res. Asst.Dr. Elif PALİÇKO	Ankara Hacı Bayram Veli University	*THE STRUGGLE OF THE INDIVIDUAL AND THE "PLASTIC" WORLD IN GÜLAYŞE KOÇAK'S DYSTOPIAN NOVEL SİYAH KOKU*
Res. Asst. Dr. Hatice YILDIZ	Ankara Hacı Bayram Veli University	*ÖLMÜŞ BİR KADININ EVRAK-I METRUKESİ'NDE KADIN*
Doç. Dr. Nazgul İSABAEVA	Cusup Balasagın Kırgız Milli Universitesi	*PAMİR KIRGIZLARININ VAN'A YERLEŞME SÜRECİ*

DATE 25.11.2021

HALL-3 SESSION-2

ANKARA TIME 13^{00}-15^{30}

MODERATOR: Prof. Dr. Mykola VAS'KIV		
Prof. Dr. Erhozhina Shattygul	Kazakhstan	*KAZAK KÜLTÜRÜNÜN TARAS ŞEVÇENKO'NUN ESERLERİNE ETKİSİ*
А. Р. Айтбаева	Пограничная академия КНБ РК, г.Алматы. Казахстан	*ПОНИМАНИЕ СВОБОДЫ В ФИЛОСОФИИ Н. А. БЕРДЯЕВА*
Гейдарова Г.А.	Кызылординский государственный университет имени Коркыт Ата	*КУЛЬТУРА И БЫТ ТУРКОВ АХЫСКА, ПРОЖИВАЮЩИХ В КАЗАХСТАНЕ*
Prof. Dr. Mykola VAS'KIV	Boris Grinchenko Kyiv University	*UKRAINE, UKRAINIAN LITERATURE, TARAS SHEVCHENKO IN CREATIVE RELATIONS WITH NAZIM HIKMET*
Ass. Prof. Larysa Borysenko	Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	*SOCIAL FRUSTRATION OF THE PERSONALITY AS A FACTOR OF ADAPTATION OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS*
Ass. Prof. Larysa Korvat	Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	*STANDARDIZATION OF VOCATIONAL EDUCATION IN MODERN CONDITIONS*
Lect. Vasyl PUZANOV	Zaporizhzhia National University	*ENGLISH TRANSLATIONS OF TARAS SHEVCHENKO'S POEMS AS PR OF UKRAINE*
Різванли Назарія Сергіївна	Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського	*СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ*
Д.К. Жосан	Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко	*ELUCIDATION OF ETHNIC VALUES IN THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGE*
Валерий Дараган	Днепропетровский государственный университет внутренних дел,	*НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКНОГО ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КРИМИНАЛЬНОЙ ПОЛИЦИЕЙ ПРЕСТУПЛЕНИЯМ В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК В УКРАИНЕ*

DATE
25.11.2021

HALL-3
SESSION-3

ANKARA TIME
16^{00}-18^{30}

MODERATOR: Kaldıgul Adilbekova		
Esmira Tahirova Sevinc Quliyeva Erkinaz Rasulzade	ADA School, Baku, Azerbaijan	*DIFFICULTIES IN THE IMPLEMENTATION OF İNCLUSIVE EDUCATION*
Olga Goncharova	H.S.Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University	*DIGITAL COMPETENCE AND FOREIGN LANGUAGE TEACHING*
Iryna Kamienieva	O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv	*LINGUOCOGNITIVE ANALYSIS OF THE POETIC TEXT*
Zhusupbekova M.K. Toilybekova E.O.	Korkyt Ata Kyzylorda State University	*LEGAL BASICS FOR THE DEVELOPMENT OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS*
Zhazira Batyrkhanova Aitolkyn Ashimova	Al-Farabi Kazakh National University	*THE IMPORTANCE OF VISUAL DESIGN ON TELEVISION*
Оксана ПИЛИПЧУК Ангеліна БАБИЧ	Україна, Київський національний університет будівництва і архітектури	*ВИЗНАЧЕННЯ ЗАСОБІВ ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ САДИБНОГО БУДИНКУ НА ЕКОЛОГІЧНИХ ЗАСАДАХ*
F.Samuel Frankin P.S.Santhi		*ROLE OF TEACHERS AND STUDENTS IN ENVIRONMENTAL ISSUES IN INDIA*
Dr. ANITA EVELYN. S	RSM Nagar, Kavaraipettai, Thiruvalluvar, India	*LANGUAGE OF THE ENSLAVED AFRICANS*
F.Samuel Frankin P.S.Santhi C.Felix Vinodh Dhavaraj	Murugappa Polytechnic College, India	*CREATING AWARENESS ON SOUND POLLUTION IN INDIA*

DATE
25.11.2021

HALL-4
SESSION-1

ANKARA TIME
10^{00}-12^{30}

MODERATOR: HAYAT AHAMAD		
HAYAT AHAMAD	Banaras Hindu University, Varanasi Uttar Pradesh, India	*SOCIAL DISCRIMINATION OF INDIANS MUSLIMS IN REFERENCE TO SACHAR COMMITTEE REPORT*
LE Ba Quynh Chau DO Thi Thanh Vinh	Nha Trang University	*LEADER RESPONSIBLE IN HOTEL INDUSTRY – THE CASE OF THE PROVINCE KHANH HOA, VIETNAM*
Postolache Victoria	“Alecu Russo” Balti State University	*FOREIGN EXPERIENCE IN IMPLEMENTING BANKING INNOVATIONS AND THE POSSIBILITY OF ADAPTING IT TO THE PRACTICE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA*
Mamoni Dhar	Science College,Kokrajhar	*SOME SPECIAL TYPES OF NEUTROSOPHIC SOFT MATRICES*
Ms. Vidha Kulkarni Dr.Arjun K. Rathie Dr. Yashoverdhan Vyas	Baroda University, India Rajasthan Technical University Sir Padampat Singhania University	*ON A NEW CLASS OF SUMMATION FORMULAS INVOLVING GENERALIZED HYPERGEOMETRIC FUNCTIONS*
Samir Zahaf TERFA ABDELAAZIZ BOUHEDJA MAKHLOUF	University of Djilali Bounaama-Khamis Meliana	*COMPARATIVE STUDY BETWEEN PATCH REPAIR AND RIVETING IN DAMAGED STRUCTURE: CALCULATED BY THE FINITE ELEMENT METHOD*
Felicia Andrei Lony Chipesu Oana Chitimia Denisa Tacutu	University of Medicine and Pharmacy, Romania	*DERMATOCOSMETICS, AESTHETIC AND PSYCHOLOGY*
Ildiko Kovacs	Budapest Business School	*DIGITAL MARKETING PERSONA BUILDING - CREATING PERSONAS FOR ONLINE COMMUNITY GROWTH*

DATE
25.11.2021

HALL-4
SESSION-2

ANKARA TIME
13^{00}-15^{30}

MODERATOR: Assoc. prof. M. As. Michailov		
MONICA GAROIU	UNIVERSITY OF TENNESSEE-CHATTANOOGA, USA	*ALBERT CAMUS AND THE DENUNCIATION OF TOTALITARIANISM*
Lecturer, PhD Irina-Ana DROBOT	Technical University of Civil Engineering, Romania	*CULTURAL AWARENESS: WHY CULTURE AND CIVILIZATION COURSES ARE IMPORTANT*
Assoc. prof. M. As. Michailov	SWU "Neofit Rilski" - Bulgaria	*ENVIRONMENTAL PROTECTIONS AS MANDATORY BUSINESS SOLUTIONS*
Campo Elías López-Rodríguez Gerson Jaquin Cristancho–Triana Rony Alexis Moscoso-Aldana Greicy Katerine Martínez-Cruz	ECCI University	*FACTORS FAVORING THE INTERNATIONAL POSITIONING OF COMPANIES WITH A REGISTERED TRADEMARK IN COLOMBIA*
Sabina Sultana Manvender Kaur Sarjit Singh	University Utara Malaysia, UUM Sintok, Kedah, Malaysia	*THE EFFECTIVENESS OF READING ENGLISH NEWSPAPER ON VOCABULARY KNOWLEDGE AT PRIMARY LEVEL STUDENTS OF BANGLADESH*
Manotar Tampubolon	Universitas Kristen Indonesia, Faculty of Law, Jakarta, Indonesia	*RIGHTS TO EDUCATION FOR DISABLED PEOPLE IN INDONESIA: A HUMAN RIGHTS PERSPECTIVE*
Dr Sadia Farooq	University of Home Economics, Lahore, Pakistan	*SOCIAL VALUE OF CUT FLOWER INDUSTRY IN PAKISTAN: MARKET MECHANICS FOR AVAILABILITY, FRESHNESS AND CUSTOMER PREFERENCES*
Dr. Akkara Sherine, Stanislaus Ayyadurai	Hindustan Institute of Technology and Science	*THE ROLE OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN TRANSFORMING ENGLISH TEACHER INTO AN ESP PRACTITIONER*
Dr. Chandrasekharan Praveen	Institute of Advanced Study in Education Thrissur, Kerala, India	*LEVERAGING ANCIENT INDIAN AESTHETIC THEORY OF RASA FOR FILM APPRECIATION-A MINOR STUDY*
KIMBOUALA NKAYA NGOYI Valdy Jubrill	Marien NGouabi University	*FLIPPED CLASSROOM IMPLEMENTATION IN THE REPUBLIC OF CONGO. AN EXPLORATION OF TEACHERS' AND LEARNERS' PERCEPTIONS*

DATE
25.11.2021

HALL-4
SESSION-3

ANKARA TIME
16^{00}-18^{30}

MODERATOR: Dr. Denis VINTU		
Orobator P. O. Ugwa I .K	University of Benin, Benin City, Nigeria	INDIGENOUS PERCEPTION OF BUSHFIRE IMPACTS ON SELECTED SOIL QUALITY INDICATORS IN RUBBER PLANTATIONS IN SOUTHERN EDO STATE, NIGERIA
Denis VINTU	Moldova Academy of Economic Studies (MAES), Republic of Moldova	MODEL OF GOVERNMENT PONZI GAMES AND DEBT DYNAMICS UNDER UNCERTAINTY
Zimányi, Róbert G.	University of Physical Education, Hungary	TICKET PRICE DIFFERENCES BETWEEN I. AND II. CATEGORY TICKETS – FROM THE PERSPECTIVE OF SPORT AND JUSTICE
Ukaegbu, Jude Ukanwanne Mba, Paul Torty Chikelu, Uchenna Chikezie	Federal College of Education Technical, Nigeria.	ANALYSIS OF IMPACT OF INDUSTRIAL SECTOR ON THE ECONOMIC GROWTH OF NIGERIA. (1981-2018)
Aiman Shahzad Ayesha Jabeen	University of Management and Technology, Pakistan	PREDICTIVE RELATIONSHIP AMONG SELF-PERCEPTION, RUMINATIVE INERTIA AND SOCIAL ANXIETY IN UNIVERSITY STUDENTS IN PAKISTAN
Ayesha Jabeen, Maryam		GAUSS HYPERGEOMETRIC GAMMA AND BETA FUNCTIONS WITH PROPERTIES CONNECTING TO INTEGRAL TRANSFORMS
Muniza Javed Dr. Asma Seemi Malik Amjad Mahmood	Lahore College for Women University, Pakistan	EFFECT OF SINGLE PARENTHOOD ON THE WELL BEING OF ADOLESCENT
Akilu Aliyu Shinkafi Sani Yahaya Nor Aini Ali Ibrahim Ahmed Mohammed	Federal University Dutse, Jigawa Nigeria	THE ROLE OF ISLAMIC FINANCING CONTRACTS IN PROMOTING SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT
Maria Khan Ayesha Jabeen	University of Management and Technology, Pakistan	SOCIO-DEMOGRAPHIC DIFFERENCES IN ACADEMIC STRESSORS, EATING PROBLEMS AND MENTAL HEALTH ISSUES AMONG COLLEGE STUDENTS IN PAKISTANI CULTURE
Dr.C.Vijai Dr. Worakamol Wisetsri	St.Peter's Institute of Higher Education and Research, INDIA King Mongkut's University of Technology North Bangkok, THAILAND	IMPACT OF CORONAVIRUS (COVID-19) ON INDIAN ECONOMY

DATE 25.11.2021

HALL-5 SESSION-1

ANKARA TIME 10^{00}-12^{30}

MODERATOR: Dr.N.Johnson		
RAGHUNANDAN.J	R.M.K. ENGINEERING COLLEGE	*NO ONE RULED THE WHOLE WORLD*
Fasasi Rafiat Bolanle	Federal University of Agriculture, Nigeria	*ROLE OF INSTRUCTIONAL MATERIALS IN AGRICULTURE EXTENSION SERVICES FOR THE RURAL WOMEN IN NIGERIA*
Harini V, Dr. Sonu Joseph	Hindustan Institute of Technology and Science	*DEEP ECOLOGY IN MOVIE JAI BHIM*
Ms. Jeyalakshmi. R	R.M.K. Engineering College, India	*SKILLS TO BE DEVELOPED BY YOUTH TO FACE THE NUANCES OF LIFE*
Aurel BAHNARU Lecturer Dr. Remus RUNCAN Associate Professor Dr. Patricia RUNCAN	West University of Timisoara, România Aurel Vlaicu University of Arad	*RELIGIOSITY AND MARITAL SATISFACTION*
DR EME, CHUKWUEMEKA	National Open University of Nigeria	*GLOBALIZATION OF ECONOMIES AND THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THREE SELECTED EURO-DOLLAR COUNTRIES*
Dr.N.Johnson	Alagappa University, INDIA	*UTILIZATION OF WHATSAPP ON ATTITUDE CHANGES OF COLLEGE STUDENTS IN SIVAGANGA DISTRICT*
Alireza Moghaddasi Ramuna Mirhajianmoghaddam	Imamreza International University, Mashhad, Iran Yazd University, Yazd, Iran	*BRAND EQUITY AND CORPORATE EQUITY IMPACTS ON CUSTOMER LOYALTY BY MEDIATOR ROLE OF RELATIONSHIP EQUITY*
Nageena Imran Dr. Shahnila Tariq	M.Phil Psychology, (UMT, Lahore)	*PARENTAL BONDING, FAMILY COMMUNICATION, PERCEIVED RISK AND ATTITUDE TOWARDS DRUG USE IN UNIVERSITY STUDENTS*
Rabiu Barau Bal Shehu Umar Sa'id Anas Nasiru	Bauchi State University, Nigeria Federal Polytechnic, Bauchi, Nigeria Gombe State University, Nigeria	*SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS AND POVERTY REDUCTION IN NIGERIA: CHALLENGES AND PROSPECTS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN NIGERIA*
Dr. SALAMI Amadou	University of Abomey-Calavi (UAC), Benin.	*ANALYZING COHESION IN AFRICAN LITERARY TEXTS: A CASE STUDY OF SECOND CLASS CITIZEN BY BUCHI EMECHETA*

DATE 25.11.2021

HALL-5 SESSION-2

ANKARA TIME 13^{00}-15^{30}

MODERATOR: Dr. Mesut Şöhret		
Res. Asst. Dr. Yusuf YILDIRIM	Bandırma Onyedi Eylül University	*MAO ZEDUNG'DAN Şİ CİNPİNG'E ÇİN HALK CUMHURİYETİ'NİN SİYASAL TARİHİ*
Res. Asst. Dr. Yusuf YILDIRIM	Bandırma Onyedi Eylül University	*NATO ÇERÇEVESİNDE TRANSATLANTİK İLİŞKİLER: GÜVENLİK, SAVUNMA VE SİYASİ BOYUT*
Res. Asst. Özgür Bayraktar	Karamanoğlu Mehmetbey University	*THE MOST EXTRAORDINARY ELECTION OF TURKEY'S: NOVEMBER 3, 2002 GENERAL ELECTIONS*
Mesut Şöhret	Gaziantep University	*GLOBALIZING WORLD AND RISING NATIONAL BORDERS*
Res. Asst. Emine Dilara AKTEKİN Res. Asst. Hilal BUDAK	Niğde Ömer Halisdemir University	*THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH EXPENDITURES AND ECONOMIC GROWTH IN SELECTED OECD COUNTRIES: A PANEL CAUSALITY ANALYSIS*
Res. Asst. Hilal BUDAK Res. Asst. Emine Dilara AKTEKİN	Niğde Ömer Halisdemir University	*THE RELATIONSHIP OF INSTITUTIONAL STRUCTURE AND ECONOMIC GROWTH IN THE COUNTRIES OF THE COUNTRY OF INDEPENDENT STATES*
Dr. E.Alper YILMAZ	Aydın Adnan Menderes University	*THE EFFECTS OF POST-BREXIT PERIOD ON THE EUROPEAN UNION AND THE UNITED KINGDOM*
Muhammed Kürşad ÖZEKİN Zeynep ARIÖZ	Bandirma Onyedi Eylül University	*GLOBALIZATION AND CHANGING NATURE OF WORLD POLITICS: NECESSITY FOR A NEW CONCEPTUALIZATION*
Dr. Aynur Hüseynova	Baku State university	*AZƏRBAYCANLA ERMƏNİSTAN ARASINDA 44 GÜNLÜK MÜHARİBƏYƏ BEYNƏLXALQ REAKSİYALAR VƏ YENİ GEOSİYASİ ŞƏRAİT*
Vorya Shabrandi	University of Guilan University, IRAN	*REQUIREMENTS FOR TRANSITION AND CHANGING PLACE OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN AS THE NEW POWER OF EMERGENCE IN THE POST-AMERICAN WORLD*
Vorya Shabrandi	University of Guilan University, IRAN	*OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF ECONOMIC DIPLOMACY OF IBRAHIM RAISI GOVERNMENT WITH MEMBERSHIP IN THE WEST OF ASIA, WITH MEMBERSHIP IN SHANGHAI COOPERATION ORGANIZATION IN THE INTERNATIONAL POLITICAL ECONOMY*
NIȚU RAREȘ-MIHAI	Bucharest University of Economic Stduies, Bucharest, Romania	*DIGITISATION AND ECONOMIC DEVELOPMENT IN PANDEMIC CONTEXT: AN OVERVIEW OF UE MEMBER STATES*

CONTENT

EMEVÎ DÖNEMİ ŞAİRİ MÂLİK B. ER-REYB'İN BİR SUİKAST GİRİŞİMİ ATLATMASI HAKKINDA NAZMETTİĞİ İKİ KASİDESİNİN İNCELEMESİ

AN ANALYSIS OF THE TWO ODES OF THE UMAYYAD POET MĀLIK B. AL-RAYB ABOUT SURVIVING AN ASSASSINATION ATTEMPT

Esat AYYILDIZ

Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, ORCID ID: 0000-0001-8067-7780

Özet

Mâlik b. er-Reyb (ö. 60/680), Emevî döneminde yaşamış Arap şairlerinden biridir. Çağdaşları kadar ünlü olmayı başaramamıştır; ama onun da oldukça yetenekli bir şair olduğunu söylemek mümkündür. Emevî döneminin başlarında şöhret kazanan şairin ismi, *sa'âlik* yani *eşkıya şairler* arasında zikredilmektedir. Emevî valisi el-Haccâc'ı hicvetmiş, onun korkusundan kaçak durumuna düşmüş ve bu günlerinde yol kesip eşkıyalık yapmıştır. Eşkıyalık yaptığı bir gün kendisini tövbe etmeye davet eden Said b. Osman b. 'Affân ile tanışmış, tövbekâr olmuş, eşkıyalığı bırakmış ve o günden sonra hayatını ibadetle geçirmeye başlamıştır. Mâlik b. er-Reyb hakkında herhangi bir müstakil Türkçe çalışmaya tesadüf edilmemektedir. Şairin orijinal divanı kayıptır. Çeşitli kaynaklardaki şiirlerinin toplanması suretiyle derlenen mevcut divanı ise oldukça hacimsizdir. Şaire ilişkin kadim edebiyat kaynaklarındaki bilgiler de hayli sınırlıdır ve mevcut bilgilerin çoğu birbirini tekrarlar niteliktedir. Örneğin; eski âlimler en çok onun Said b. Osman ile karşılaşmasında yaşadıklarına önem vermiş gibi görünmektedir. Çağdaş Arap akademisyenleri ise, daha ziyade Mâlik'in ölmeden önce nazmettiği *"Elâ leyte şi'rî hel ebîtenne leyleten"* şeklinde başlayan, meşhur kasidesine odaklanmış durumdadır. Birincil kaynağı şairin kendi şiirleri olan bu çalışma ise, Mâlik b. er-Reyb'in divanında karşımıza çıkan ve kendisine karşı düzenlenen başarısız bir suikast girişimini konu alan iki kasidesinin tetkik edilmesini hedeflemektedir. Mâlik b. er-Reyb, on üç beyitten teşekkül eden ilk kasidesinde, bir gece yürüyüşünün ardından konaklamak için bir yerde kamp kurduğu sırada, o yörede yol kesen siyahi bir adamın kendisine karşı düzenlediği suikast girişimini ve bu saldırıyı nasıl atlattığını konu edinmektedir. Mâlik'in on beyitten müteşekkil olan ikinci kasidesi ise yine aynı konuya ilişkindir.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili ve Edebiyatı, Klasik Arap Edebiyatı, Klasik Arap Şiiri, Eşkıya (Ṣa'âlik) Şairler, Mâlik b. er-Reyb.

Abstract

Mālik b. al-Rayb (d. 60/680) was one of the Arab poets who lived in the Umayyad period. He did not become as famous as his contemporaries, but it is possible to say that he was a very talented poet. He gained his fame at the beginning of the Umayyad period. His name was mentioned among 'outcast (*ṣa'ālik*) poets'. He satirized the Umayyad governor al-Hajjāj and fled from him. During his fugitive days, he plagued roads and committed banditry. One day, when he was a bandit, he met Sā'īd b. 'Uthmān b. 'Affān, who encouraged him to

repent. Thereupon, Malik repented and abandoned banditry. After this day, Malik adopted a religious life style. There are no separate Turkish studies about Mālik b. al-Rayb. His original *dīwān* is lost, and his present *dīwān*, which was compiled by collecting his poems from various sources, is very unsatisfactory. The information about Mālik, which we found in ancient literature sources, is also very limited, and the most of the available information is repetitive. For example, ancient scholars were very keen to cite the anecdote of his encounter with Sāʿīd b. ʿUthmān. Modern Arab scholars, on the other hand, focus on Mālik's famous ode, that begins with *"Alā layta shiʿrī hal abītanna laylatan"*, which he composed before he died. In this study, it is aimed to examine two odes of Mālik, that we encounter in his *dīwān* and which are about an unsuccessful assassination attempt against him. The primary source of this study is his poetry. In his first ode, which consists of thirteen verses, he deals with the assassination attempt of a black man, who was plaguing roads in that region, and how he survived this attack, while he was camping in a place after a night walk. Mālik's second ode, consisting of ten verses, is also about the same subject.

Keywords: Arabic Language and Literature, Classical Arabic Literature, Classical Arabic Poetry, Outcast (Saʿālik) Poets, Mālik b. al-Rayb.

GİRİŞ

Mâlik b. er-Reyb (ö. 60/680), Emevî döneminde yaşamış Arap şairlerinden biridir. Ne var ki dönemin pek çok şairinin ulaşmış olduğu şöhret seviyesine Mâlik'in ulaşamadığı anlaşılmaktadır. Buna karşın en az çağdaşları kadar, onun da maharetli bir şair olduğu söylenebilir. Emevî döneminin başlarında tanınırlık kazandığı bilinen şairin tam ismi veya diğer bir deyişle nesebi, el-İṣfehânî (ö. 356/967)'nin rivayet ettiği kadarıyla: Mâlik b. er-Reyb b. Ḥavt b. Ḳurṭ b. Ḥisl b. Rebîʿa b. Kâbiye b. Ḥurḳûṣ b. Mâzin b. Mâlik b. ʿAmr b. Temîm şeklindedir[1]. *Ṣaʿâlik* yani *eşkıya şairler* arasında ismi geçen Mâlik b. er-Reyb'in meşhur Emevî valisi el-Ḥaccâc (ö. 95/714)'ı hicvetmesi ve onun korkusundan kaçak durumuna düşmesi, hayatındaki mühim kırılma noktalarından biridir[2]. Nitekim şairin otoriteden kaçtığı süre boyunca eşkıyalığa kalkışarak yol kestiği rivayet edilmektedir. Mâlik b. er-Reyb'in el-Ḥaccâc'ı hicvettiği söz konusu kasidesi, M. Faruk Toprak tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir. Mâlik bu şiirinde, el-Ḥaccâc'ı geçmişindeki önemsiz konumunu hatırlatmak suretiyle yermektedir. Mervân oğullarına kendilerine hakkıyla muamele etmeleri hususunda ültimatom vermekte ve aksi bir durumla karşılaşılması halinde, kendilerinin kaçabileceği, ama zalimlerin ulaşamayacağı pek çok yerin bulunduğuna işaret etmektedir. Ayrıca şair bu manzumesinde, el-Ḥaccâc'ın, Mervân oğulları olmasaydı, daha önceden olduğu gibi hâlâ İyâd'ın kölesi olacağını öne sürmektedir. Müteakiben el-Ḥaccâc'ın vaktiyle köleliğin zilletini kabul ettiğini ve köyün çocuklarına ders vermek mecburiyetinde kaldığını hatırlatmaktadır. Anlaşıldığı kadarıyla şair bu söylemi sayesinde, el-Ḥaccâc'ın babasıyla birlikte Taif'te çocuklara öğretmenlik yaptığı günlerdeki önemsiz konumunu anımsatarak onu mahcup etmeyi hedeflemektedir[3].

---

[1] Ebû'l-Ferec Alî el-İṣfehânî, *Kitâbu'l-eğânî*, thk. İhsân Abbâs - İbrahim es-Seʿâfîn (Beyrut: Dâr Ṣâdir, 1429/2008), 22/201.
[2] Ebû ʿUbeydillah Muhammed b. ʿİmrân b. Musa el-Merzubânî, *Muʿcemu'ş-şuʿarâ'*, thk. Faruk İslîm (Beyrut: Dâru Ṣâdir, 1425/2005), 314.
[3] M. Faruk Toprak, *Sıradışı Bir Emevî Valisi Haccâc* (Ankara: Grafiker Yayınları, 2021), 27-28.

Mâlik b. er-Reyb'in yol kesmeye başladıktan sonra döneminin namlı eşkıyalarından birisi haline geldiği anlaşılmaktadır. Eşkıyalık günlerinde, "*Eleşşu min Şiẓâẓ"* (Şiẓâẓ'dan daha hırsız) darbımeseline ilham veren Şiẓâẓ eḍ-Ḍabbî ile birlikte hareket ettiği kaydedilmektedir. Keza Mâlik'in hırsızlık suçundan bir keresinde Mekke'de hapsedildiği; ama Şemmâs b. 'Uḳbe el-Mâzî'nin aracılığıyla hapisten kurtulduğu aktarılmaktadır[4]. Şairin Said b. Osman b. 'Affân ile tanışması ise, hayatının dönüm noktalarından biridir. Rivayetlere göre, Mu'âviye'nin 56/676 senesinde Horasan'a vali olarak atadığı Said görev yerine giderken, Medine ile Basra arasındaki yolda Mâlik b. er-Reyb ile karşılaşmıştır. Şairin yakışıklı çehresi ve kıyafetleri, Said'in dikkatini çekmiş ve ona kanı ısınmıştır[5]. Bozgunculuk yapması ve yol kesmesi dolayısıyla Mâlik'i azarlamış, onu doğru yola davet ederek yanında Horasan'a götürmüştür. Böylelikle Said ile alaka kuran Mâlik, Semerkant'ın fethine şahit olmuş ve hayatını ibadetle geçirmeye başlamıştır. Şairin Said'in azlinden sonra da orada kalmayı sürdürdüğü ve Merv'de hastalığa yakalandığı rivayet edilmektedir. Mamafih Mâlik'in Horasan'da yahut memleketine dönüş yolunda öldüğü de rivayetler arasındadır[6]. Keza bazı rivayetler Mâlik'in Said'in bir gazvesinde vurularak son nefesini verdiğini, bazılarıysa onun bir handa öldüğünü öne sürmektedir[7].

Mâlik'in son günlerinde nazmettiği *"Elâ leyte şi'rî hel ebîtenne leyleten"* ifadesi ile başlayan elli yedi beyitlik kasidesi, son derece rağbet görmüş ve büyük bir şöhrete ulaşmıştır. el-Bağdâdî (ö. 1093/1682) tarafından tümü serdedilen söz konusu şiir hususunda bir de halk efsanesi ortaya çıkmıştır. Buna göre, Mâlik'in ölümünün ardından, kasidenin yazılı olduğu sayfa, onun başının altına cinler tarafından koyulmuştur. Elbette ki bu efsane, cin hikâyelerine fazlaca düşkün olan dönem insanının hayal gücünü yansıtmasının haricinde herhangi bir ehemmiyeti haiz değildir. Arap dili ve edebiyatı âlimi Ebû Ali el-Ḳâlî (ö. 356/967), Mâlik'in yakışıklı olduğunu kaydetmekte ve onun beyan gücünü yüceltmektedir[8]. Mâlik b. er-Reyb'in tüm şiirleri, ne yazık ki günümüze ulaşmayı başaramamıştır. Onun Ebû Ali el-Ḳâlî tarafından, 330/942 senesinde Endülüs'e getirilen divanı da kayıptır. Mamafih günümüzde Mâlik'in şiir parçalarının toplanması suretiyle oluşturulmuş bir divanı mevcuttur. Mâlik b. er-Reyb'in bu divanı, Nuri Ḥammûdî el-Ḳaysî tarafından tahkik edilmiştir[9].

Mâlik b. er-Reyb hakkında herhangi bir müstakil Türkçe çalışmaya tesadüf edilmemektedir. Derleme divanı da oldukça hacimsiz olan şaire ilişkin kadim edebiyat kaynaklarındaki bilgiler de oldukça sınırlıdır ve mevcut bilgilerin çoğu birbirini tekrarlar niteliktedir. Bu bağlamda, eski âlimler en çok onun Said b. Osman ile karşılaşmasında yaşadıklarına önem vermiş gibi görünmektedir. Arap akademi camiası ise, Mâlik'in ölmeden önce nazmettiği *"Elâ leyte şi'rî hel ebîtenne leyleten"* şeklinde başlayan, yukarıda bahsettiğimiz meşhur kasidesine odaklanmış durumdadır. Birincil kaynağı şairin kendi şiirleri olan bu çalışma ise, Mâlik b. er-Reyb'in divanında karşımıza çıkan ve kendisine düzenlenen başarısız bir suikast girişimini konu alan iki kasidesinin tetkik edilmesini hedeflemektedir.

---

[4] İbn Ḳuteybe, *eş-Şi'r ve'ş-şu'arâ'*, thk. Ahmed Muhammed Şâkir (Kâhire: Dâru'l-Me'ârif, ts.), 1/353-355.
[5] el-İṣfehânî, *Kitâbu'l-eğânî*, 22/201.
[6] Hayreddîn ez-Ziriklî, *el-A'lâm* (Beyrut: Dâru'l-'İlm li'l-Melâyîn, 2002), 5/261.; Fuat Sezgin, *Geschichte des arabischen Schrifttums* (Leiden: E. J. Brill, 1975), 2/401.
[7] Abdulkadir b. Ömer el-Bağdâdî, *Ḫizânetu'l-edeb ve lubbu lubâbi lisâni'l-'Arab*, thk. Abdusselam Muhammed Hârûn (Kâhire: Mektebetu'l-Ḫâncî, 1418/1997), 2/210-212.
[8] ez-Ziriklî, *el-A'lâm*, 5/261.
[9] Fuat Sezgin, *Geschichte des arabischen Schrifttums*, 2/401.

1. MÂLİK B. ER-REYB'İN ATLATTIĞI SUİKAST GİRİŞİMİ HAKKINDAKİ İLK KASİDESİ

Rivayet edildiğine göre, Mâlik b. er-Reyb bir gece bazı adamlarıyla birlikte uyumaktadır. Savaşçılık âdeti olduğu üzere, kılıcıyla uyuyan şair, birden üzerinde ne olduğunu bilmediği bir varlığın mevcudiyetini hisseder, silkelenip varlığı üzerinden atar ve derhal saldırıya geçerek onu ikiye böler. Mâlik etkisiz hale getirdiği varlığa baktığında, onun bir insan olduğunu görür. Daha sonra suikast girişiminde bulunan bu kişinin, o yörede yol kesen siyahi bir adam olduğu anlaşılır[10]. Mâlik'in bu olaya ilişkin nazmettiği ilk kasidesi şu şekildedir:

"1. أَدْلَجْتُ فِي مَهْمَةٍ مَا إِنْ أَرَى أَحَداً   حَتَّى إِذَا حَانَ تَعْرِيسٌ لِمَنْ نَزَلَا
2. وَضَعْتُ جَنْبِي وَقُلْتُ اللَّهُ يَكْلَؤُنِي   مَهْمَا تَنَمْ عَنْكَ مِنْ عَيْنٍ فَمَا غَفَلا
3. وَالسَّيْفُ بَيْنِي وَبَيْنَ الثَّوْبِ مُشْعِرُهُ   أَخْشَى الحَوَادِث إِنِّي لَمْ أَكُنْ وَكَلا
4. مَا نِمْتُ إِلَّا قَلِيلاً نِمْتُهُ شَئِزاً   حَتَّى وَجَدْتُ عَلَى جُثْمَانِي الثِّقَلا
5. دَاهِيَةٌ مِنْ دَوَاهِي اللَّيْلِ بَيَّتَنِي   مُجَاهِداً يَبْتَغِي نَفْسِي وَمَا خَتَلا
6. أَهَوَيْتُ نَفْحاً لَهُ وَاللَّيْلُ سَاتِرُهُ   إِلَّا تَوَخَّيْتُهُ وَالجَرْسُ فَانْخَزَلا
7. لَمّا ثَنَى اللَّهُ عَنِّي شَرَّ عَدْوَتِهِ   رَقَدْتُ لا مُثْبَتاً ذُعْراً وَلا بَعِلا
8. أَوْقَدْتُ نَارِي وَمَا أَدْرِي إذا لِبَدٍ   يَغْشَى المُهَجْهَجَ عَضَّ السَّيف أَو رَجُلا
9. أَمَا تَرى الدَّارَ قَفْراً لا أَنِيسَ بِها   إِلَّا الوُحُوشَ وَأَمْسَى أَهْلُهَا اِحْتَمَلا
10. بَيْنَ المُنِيفَةِ حَيْثُ اِسْتَنَّ مَدْفَعُهَا   وَبَيْنَ فَرْدَةَ مِنْ وَحْشِيِّهَا قُبُلا
11. وَقَدْ تَقُولُ وَمَا تَخْفَى لِجَارَتِهَا   إِنِّي أَرَى مَالِكَ بْنَ الرَّيْبِ قَدْ نَحَلا
12. مَنْ يَشْهَدُ الحَرْبَ يَصْلَاها وَيُسْعِرُهَا   تَرَاهُ مِمَّا كَسَتْهُ شَاحِباً وَجِلا
13. خُذْهَا فَإِنِّي لَضَرَّابٌ إِذَا اخْتَلَفَتْ   أَيْدِي الرِّجَالِ بِضَرْبٍ يَخْتِلُ البَطلا"

"1. *Konaklayan kişi için gece yürüyüşünden sonra yapılan dinlenmenin vakti gelinceye kadar, hiç kimseyi görmeden (susuz) çölde yürüdüm.*
2. *(Uyumak üzere) bir yanımı (yere) yatırdım ve dedim ki: 'Allah beni gözetir. Seni hiçbir göz gözetmezken dahi (Allah) seni ihmal edecek değildir.'*
3. *Korku salan kılıcım, elbise(m) ile (vücudum) arasındaki içliği(m kadar bana yakındı). (Netice itibariyle) ben (kendi korunması hususunda başkasını) vekil edinen aciz bir adam değilim.*
4. *Ancak pek az uyumuşumdur; uykumsa kaygılıydı. Öyle ki vücudumun üzerinde bir ağırlığın olduğunu hissettim.*
5. *Gecenin felaketlerinden bir felaket bana komplo kurmuştu. Canımın peşine düşen saldırgan ise (gizlenmek gibi) bir hileye dahi başvurmamıştı.*
6. *Gece (üzerimizi) örtmüşken, ona şiddetli bir darbeyle vurdum. Can evine isabet ettirdim ve (birden ortalıktaki) çınlama kesiliverdi.*
7. *Allah onun düşmanlığının şerrinden beni koruduğunda, ne şaşkınlıktan dona kalmış vaziyette ne de korku içerisinde (geri) yattım.*
8. *Ateşimi yaktım. Aslan yelesi mi kuşandı, bilmiyorum. Kılıcım bağırılan bir aslanı mı yoksa bir adamı mı ısırdı?*

[10] Mâlik b. er-Reyb, *Dîvânu Mâlik b. er-Reyb: Ḥayâtuhu ve şi'ruhu*, thk. Nuri Ḥammûdî el-Ḳaysî (b.y.: Mecelletu Ma'hedi'l-Maḫṭûṭâti'l-'Arabiyye, ts.), 81-82.

9. *İçerisinde insan olmayan, vahşi hayvanlara kalmış, terkedilmiş yurdu görmüyor musun? Onun ahalisi geceleyin toplanıp gitti.*
10. *el-Munîfe'nin su kanalı ile Ferde'nin onun yanı mukabilinde kalan alandan yola koyulduklarında…*
11. *…(Sevgilim) komşusundan saklamaz ve derdi ki: 'Mâlik b. er-Reyb'in zayıfladığını görüyorum.'*
12. *Savaş görmüş (şiddet meraklısı birisi, benimle savaşmak için gerginliğin) ateşini körüklerse, sen (bu savaşın) onun rengini attırdığını ve onu ürkekleştirdiğini görürsün.*
13. *(Ey bana saldırmaya teşebbüs eden adam)! Al (bu darbeyi)! Ben çok iyi darbe vuran birisiyimdir. Ellerim, erkekleri darp etmek suretiyle helak ettiğinde, bahadır kişiyi oyuna getirir*[11]*."*

Mâlik b. er-Reyb'in bu şiiri, alışıldık bir politematik kasideden farklı olarak yalnızca bir mevzuyu anlatmayı hedeflemektedir. İlk beyit, adeta mutat bir *raḥîl* bölümünden alınan bir dizeyi anımsatmaktadır. Şair burada, dinlenme vakti gelinceye kadar çölde yaptığı uzun gece yürüyüşünden bahsetmektedir. İkinci beyitte konaklamak için durduğu anlaşılan şair, istirahat etmek için yere yattığını anlatmaktadır. Söz konusu beytin ikinci yarısında ise, kendisini gözeteceği hususunda Allah'a duyduğu güveni dile getirmekte ve en savunmasız durumlarda dahi Allah'ın koruyuculuğunun insanı kollayacağını anlatmaktadır. Şair henüz suikasta değinmeden önce, kendisinin koruyucusu olarak Allah'ı göstermekte ve bu sayede ileride zikredeceği kurtuluşuna önden bir kutsiyet atfetmektedir. Üçüncü beyitte Mâlik, kılıcıyla birlikte uyduğunu anlatmaktadır. Malum olduğu üzere, daima tehlike içerisinde oldukları için, silahlarına sarılarak uyumak bütün savaşçıların âdetidir. Bu minvalde şair de korku salıcı olarak nitelendirdiği kılıcıyla arasındaki yakınlığı mübalağa ederek anlatmaktadır. Bu eyleminin nedenini ise, korunmak için başkasını vekil edinecek kadar aciz birisi olmamasına bağlamaktadır. Diğer bir deyişle, öz yeterliği bulunan, kuvvetli bir adam olduğunu ima etmektedir.

Dördüncü beyitle birlikte konu hareketlenmektedir. Şair kaygı içerisinde pek az uyduktan sonra vücudunun üzerinde bir varlığın mevcut olduğunu hissettiğini anlatmaktadır. Bu noktada söz konusu varlık sadece bir ağırlık olarak betimlenmekte, böylelikle dinleyicilerin zihni söz konusu tehlikenin ne olduğu hususunda merak içerisinde bırakılmaktadır. Şiirin mekânı çöl ortamı olduğu için, bahsi geçen varlığın aslan yahut kurt gibi yırtıcı bir hayvan veya saldırgan bir insan olduğu akla gelmektedir. Beşinci beyte gelindiğinde, bu varlığın bir insan olduğu, hatta bu saldırganın gizlenmek için herhangi bir çaba dahi sarf etmediği anlatılmaktadır. Gece olgusu, pek çok kültürde olduğu gibi kadim Arap kültüründe de kötücül olarak değerlendirildiğinden, şair bu dizesinde gecenin felaketinin kendisine komplo kurduğunu da beyan etmektedir. Her türlü olanaktan yoksun halde, zifiri karanlığın içerisinde, bütün tehlikeler için açık hedef olacak şeklinde beklemek durumunda kaldıkları göz önünde bulundurulduğunda, gecenin eski insanlar tarafından niçin tehlike ve felaketle ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır. Altıncı beyitte şair suikastçısının üzerine hücum ettiğini ve onu can evinden vurduğunu anlatmaktadır. Böylelikle ortamdaki tansiyon da sona ermektedir.

[11] Mâlik b. er-Reyb, *Dîvânu Mâlik b. er-Reyb: Ḥayâtuhu ve şi'ruhu*, 81-82.

Yedinci beyitte, şair suikast girişimine maruz kalmasına karşın korkmadığını anlatmaktadır. Koruyucusu olarak burada yine Allah'ı zikretmesi, hem kendisine suikast düzenlemek isteyenlerin işinin batıl oluşunu hem de kendisinin haklılığını vurgulamayı hedeflemektedir. Geri yattığında korkmadığını anlatması ise, cesaretinin azametini göstermektedir. Çünkü hâlihazırda bir suikast girişimi yaşanmıştır ve etkisiz hale getirilen suikastçının arkadaşlarının gece karanlığında saklanıyor olması ihtimal dâhilindedir. Oysa şair hiç korkmadan dinlenmesine kaldığı yerden devam etmekte beis görmemektedir.

Sekizinci beyte gelindiğinde, şair anlatmak istediği hadiseyi hâlihazırda anlatmış olmasına karşın, şiirini sonlandırmayarak bu kez olayı daha mübalağalı şekilde anlatmaya girişmektedir. Örneğin; suikast girişiminde bulunan adam ile avına saldıran bir aslan arasında benzeşim kurmakta ve böylelikle zaferini yüceltmektedir. Dokuzuncu beyte geçildiğinde, terk edilen bir diyar ve onu terk edenler konu edilmektedir. Esasen bu anlatım, daha ziyade politematik kasidelerin girizgâhını teşkil eden *nesîb* bölümlerinde kullanılan bir motiftir. Ancak şair kasideyi uzatmak için böyle bir yol tercih etmişe benzemektedir. Onuncu ve on birinci beyitlerde anjanbman kullanılmaktadır. Burada onuncu beyit tamamen şiirin uzatılması için konulmuş anlamsız bir eklentiyken, on birinci beyitte şairin sevgilisinin komşularına Mâlik'in zayıfladığını anlattığı bir sahne kurgulanmaktadır. On ikinci beyti ise, söz konusu sevgiliye verilen bir yanıt olarak okumak mümkündür. Şair burada tecrübeli bir savaşçının kendisine meydan okuması halinde, vereceği karşılığın onu derinden sarsacağını, son derece tumturaklı bir dille anlatmaktadır. Son dize olan on üçüncü beyitte ise, şair öldürdüğü suikastçıya seslenmekte, kendisinin usta bir savaşçı olduğunu ve kendisiyle cenge girişenlerin helak olacağını anlatmaktadır.

2. MÂLİK B. ER-REYB'İN ATLATTIĞI SUİKAST GİRİŞİMİ HAKKINDAKİ İKİNCİ KASİDESİ

Mâlik b. er-Reyb söz konusu suikast girişiminin ardından olaya ilişkin ikinci bir kaside daha nazmetmiştir. Şairin söz konusu şiiri şu şekildedir:

"1. يَا غَاسِلاً تَحْتَ الظّلَامِ مَطِيَّةً   مُتَخايلاً لا بَلْ وَغَيْرَ مُخايِلِ
2. إنّى أَنِخْتُ لِشَائِكٍ أَنيابَهُ   مُسْتَأْنِسٍ بِدُجَى الظّلامِ مُنازِلِ
3. لا يَسْتَرِيعُ عَظِيمَةً يُرْمَى بِها   حَصّاءَ تحسِرُ عَنْ عِظامِ الكاهِلِ
4. حَرِباً تنصّبهُ بِبِنْتِ هَواجِرٍ   عَارِي الأَشاجِعِ كَالحُسامِ النَّاصِلِ
5. لَمْ يَدرِ ما غُرف القُصورِ وَفَيْؤُها   طَاوٍ بِنَخل سَوادِها المُتَمايِلِ
6. يَقِظَ الفُؤادِ إِذا القُلوبُ تَآنَسَتْ   جَزِعاً وَنُبِّهَ كُلُّ أَرْوَعِ باسِلِ
7. حَيْثُ الدُجَى متَطَلّعاً لِغفولِهِ   كَالذِّئبِ في غَلَسِ الظَلَامِ الخاتِلِ
8. فَوَجَدْتَهُ ثَبْتَ الجَنانِ مُشَيَّعاً   رُكّابَ مَنْسِجِ كُلِّ أَمرٍ هائِلِ
9. فَقَراكَ أَبيَض كَالحقيقَةِ صارِماً   ذا رَوْنَقٍ يَغْشَى الضَّريبَةَ فاصِلِ
10. فَرَكِبْتَ رَدْعَكَ بَينَ ثُنْيا فائِرٍ   يَعْلُو بِهِ أَثَرُ الدِماءِ وَشائِلِ"

"1. *Ey karanlığın altında bineğini kırbaçlayan, kibirlenen kişi! Sen (bana) rakip olamazsın!*
2. *Ben, meydan okuyan, zifiri karanlığın (vahşetine) alışkın, dişlerini kenetlemiş bir aslanın üzerinde diz çökmüşüm.*
3. *(O, insanı) omuz kemiklerinin arkasından vuran ve korku duyulan meşum felaketlerden korkmaz.*

4. *(Bu) öfkeli savaşçı, öğlenin en sıcak vaktinde, (elinin güçlü) parmak uçları kılıcın metal tarafı gibi (görünüyorken), yola koyulur.*
5. *Sarayların odalarını ve gölgelerini bilmez. (Sadece) eğilmiş hurma ağaçlarının altında, hurmalıkta (oturur).*
6. *Şecaat ehli, cesur kimseler (dikkatli olmaları hususunda) tembihlenirken; (mezkûr aslanı yenen kişi), kalpler birbirine alıştığında (ve insanlar birbirine güvenmeye başladığında dahi gardını indirmez ve gelebilecek tüm tehlikeler karşısında) pürdikkat (bekler).*
7. *(Bu aslan), gecenin son demlerine doğru hile peşine düşmüş kurt gibi, onun gafletini kollayarak ayaklandığında…*
8. *…(Mâlik'in) cesaretlendirildiğini, sebat ettiğini ve tüm korkunç durumlar karşısında hazır olduğunu görürsün.*
9. *Sonra seni hakikate benzeyen, üzerinde yansımalar olan, darbeleri (adamı) biçen akça kılıcım karşılar.*
10. *(Ey beni öldürmeye kalkan kişi)! Yüzükoyun yere çalındın. Muzaffer kişinin (kılıcının) kıvrımı, kan izleri (üzerinde) olduğu halde, yükseldi*[12]*."*

Mâlik b. er-Reyb yukarıda aktarılan kasidesine suikastçısına hitap ederek giriş yapmakta ve onun kendisine rakip olamayacağını beyan etmektedir. İkinci beyitte, suikastçısını zifiri karanlığın barındırdığı vahşet dolu hadiselere alışkın bir aslana benzetmektedir. Şairin hasmını bu şekilde yüceltiyor görünmesi, şaşırılmaması gereken bir durumdur. Nitekim kadim Arap şairleri kendi başarılarını yüceltmek için, sık sık hasımlarının savaşçılığını da yüceltmektedir. Zira savaştan anlamayan başarısız bir kişinin yenilmesinde övülmeye değer herhangi bir durum bulunmamaktadır. Bu beyitte son olarak mezkûr aslanı alt etmek için tepesine çöktüğünü anlatmaktadır.

Üçüncü beyte gelindiğinde, altıncı beyte kadar süren bir anlam kargaşasıyla karşılaşılmaktadır. Nitekim söz konusu dizelerde anlatının öznesinin kim olduğunu belirlemek zorlaşmaktadır. Örneğin; üçüncü dizede diğer insanlara zor gelen felaketlerden korkmayan birisi konu edilmektedir. İkinci dizede en sonra suikastçıdan bahsedildiği ve üçüncü dizede üçüncü tekil şahıs kullanıldığı göz önünde bulundurulduğunda, bu korkusuz kişinin suikastçı olduğunun düşünülmesi mümkündür. Ne var ki altıncı beyitte şairin kendisinden yine üçüncü tekil şahıs olarak bahsettiğinin görülmesi, kendisinden bahsetmeye başladığı yerin üçüncü dize olduğu düşüncesini de akla getirmektedir. Mamafih Mâlik b. er-Reyb'in bu özne karmaşasını fark etmeksizin yanlışlıkla yaptığını düşünmek doğru olmayacaktır. Nitekim onun gayesi, muhtemelen hem kendisini hem de düşmanını yüceltmektedir. Böylelikle dinleyici onun her kimden bahsettiğini düşünürse düşünsün, yüceltilen kişi aslında şairin kendisi olacaktır. Dördüncü beyitte, kimliği müphem bırakılan savaşçının, öğlenin en sıcak vaktinde yol aldığı anlatılarak dayanıklılığına vurgu yapılmaktadır. Bu ifade, kadim şiirlerde kuvvetin vurgulanması için sıkça kullanılmaktadır. Yine aynı beyitte mevzu bahis savaşçının bilek gücüne de vurgu yapılmaktadır. Beşinci beyitte, bahsi geçen savaşçının ne sarayları ne de sarayların rahatlığını bildiği ve yalnızca yollarda karşısına çıkan hurmalıklarda istirahat imkânı bulabildiği anlatılmaktadır. Bu anlatımın sebebi, mezkûr kişinin zor şartlara alışkın, gerçek bir erkek olduğunun beyan edilmesi arzusudur. Altıncı beyitte, özne yine üçüncü tekil şahıs olarak karşımıza

[12] Mâlik b. er-Reyb, *Dîvânu Mâlik b. er-Reyb: Ḥayâtuhu ve şi'ruhu*, 83-84.

çıkmaktadır. Ancak burada öznenin gelebilecek tehlikeler karşısında sürekli tetikte beklediği anlatıldığından, Mâlik'in kendisinden bahsettiği şüphe götürmez bir gerçektir.

Yedinci ve sekizinci beyitlerde anjanbman bulunmaktadır. Şair yedinci beyitte dinleyicilerin kafasını yeniden karıştırmak için, özneyi açıkça zikretmeden, suikastçısının kendisine avının peşine düşmüş bir kurt gibi saldırmasını gündeme getirmektedir. Sekizinci beyte geçtiğinde ise, belirsiz bir muhataba (büyük ihtimalle de suikastçıya) hitaben, kendisinin cesaretli, sebatlı ve korkunç durumlar karşısında hazırlıklı olduğunu anlatmaktadır. Dokuzuncu beyitte, bu kez hitap edilen kişinin suikastçı olduğu açıkça anlaşılmakta ve şair tumturaklı bir dille kendisine saldıran kişinin, kılıcının mukavemetiyle karşılaşacağını anlatmaktadır. Son beyit olan onuncu dizede, yine suikastçısına hitaben, onun yere çalındığını ve üzerinde kılıcının kanlı şekilde yükseldiğini söylemektedir. Mâlik ulaştığı bu zirve noktasında, isabetli bir kararla kasidesini sonlandırmaktadır.

SONUÇ

Mâlik b. er-Reyb, Emevî döneminde yaşamış ve ürün vermiş Arap şairlerden biridir. Dönemi içerisinde ünlü birisi olmasına karşın, günümüzde dönemin diğer şairleri kadar meşhur olamadığı yahut diğer bir deyişle şöhretini koruyamadığı gözlemlenmektedir. Muhtemelen bu durumun temel nedeni, onun divanının kaybolmuş olması ve dolayısıyla günümüze ulaşan şiirlerinin sınırlılığıdır. Bilindiği üzere Mâlik, *şa'âlik* yani *eşkıya şairler* arasında yer almaktadır. Dolayısıyla hayatı boyunca pek çok tehlikeyle karşılaşmıştır. Bu çalışmanın konusu da bu potansiyel tehlikelerden birisiyle alakalıdır. Nitekim çalışmada, Mâlik'in çölde gecelediği sırada bir suikast girişimini başarıyla atlatmasını konu alan iki kasidesi tetkik edilmektedir.

Mâlik b. er-Reyb, on üç beyitten teşekkül eden ilk kasidesinde, bir gece yürüyüşünün ardından konaklamak için bir yerde kamp kurduğu sırada, o yörede yol kesen siyahi bir adamın kendisine düzenlediği suikast girişimini ve bu saldırıyı nasıl atlattığını konu edinmektedir. Mâlik'in anlattığına göre, o gece Allah şairi gözetmiş ve kendisi de hiçbir insana itimat etmeyerek kendi güvenliğini kendi eline aldığı için hayatta kalmıştır. Şair geceleri uyurken dahi dikkati elden bırakmamakta, daima kılıcıyla birlikte pürdikkat istirahat etmektedir. Zifiri karanlık çöktüğünde birisi şairin gaflet anını fırsat bilerek saldırı düzenlemiş, ancak şair teyakkuz halinde olması ve çevikliği sayesinde kendisine saldıran suikastçıyı etkisiz hale getirmeyi başarmıştır. Mâlik kasidesinde bu başarısıyla iftihar etmekte, böylesi korkunç bir saldırının ardından dahi hiç bir şey olmamışçasına istirahatine nasıl kaygısızca devam ettiğini anlatmaktadır. Mâlik söz konusu şiirinde saldırganı da yüceltmekte, bu surette güçlü bir rakibi alt etmesi hasebiyle kendisini de yüceltmiş olmayı arzulamaktadır. Manzumede politematik kasidelerdeki *nesîb* motiflerini andıran kısa bir ifadeye de yer veren şair, bu sayede kasidesini uzatmayı hedeflemektedir. Bu minvaldeki birkaç sanatsal ifadeden sonra, şair suikastçısına hitap ederek kendisinin ne kadar güçlü bir savaşçı olduğunu anlatmakta ve şiirini sonlandırmaktadır.

Mâlik'in on beyitten müteşekkil olan ikinci kasidesi ise yine aynı konuya ilişkindir. Mamafih bu ikinci kasideyi anlamlandırmak, içerisindeki ipham dolayısıyla daha güçtür. Şair hem kendisinden hem de suikastçısından üçüncü tekil şahıs kullanımıyla bahsetmek suretiyle dinleyicilerin kafasını karıştırmak istemiştir. Onun bu tercihi, bir hatadan yahut şiirsel zaaftan

ziyade, şairin hem kendisini hem de rakibini yüceltmek istemesine yorulmalıdır. Bu surette hem dinleyicilerin ilgisini canlı tutmuş hem de her iki tarafı da bir bakıma yüceltmiştir. Mâlik bu kasidesine suikastçısına hitap ederek giriş yapmakta ve onun kendisine rakip olmayacağını beyan etmektedir. Rakibini aslana benzetmesi ise, düşmanını yüceltmek suretiyle kendisini de yücelteceği düşüncesinden mülhemdir. Üçüncü beyitten altıncı beyte kadar müphem kahramanını, çetinliğini ve erkekliğini konu edinerek onurlandırmaktadır. Altıncı beyitte kendisinden bahsederek tehlikeler karşısında nasıl tetikte beklediğini anlatmaktadır. Daha sonra suikast girişimi karşısında nasıl cesurca davrandığını ve tehlikeler karşısında hazır bulunuşunu konu edinmektedir. Şairin teyakkuz halinde bulunmasını sürekli gündeme getirmesinin bir nedeni de muhtemelen gelecekte buna benzer şekilde suikast düzelmeyi arzulayacak potansiyel rakiplerine gözdağı vermektir. Mâlik kasidesini suikastçıyı nasıl öldürdüğünü anlatarak sonlandırmaktadır. Netice itibarıyla her iki kaside de hem durum betimlemesi yapmakta hem de şairin kendisiyle övünmesine imkân tanımaktadır.

KAYNAKÇA

el-Bağdâdî, Abdulkadir b. Ömer. *Ḫizânetu'l-edeb ve lubbu lubâbi lisâni'l-'Arab*. thk. Abdusselam Muhammed Hârûn. 13 Cilt. Kâhire: Mektebetu'l-Ḫâncî, 4. Basım, 1418/1997.

İbn Ḳuteybe. *eş-Şi'r ve'ş-şu'arâ'*. thk. Ahmed Muhammed Şâkir. 2 Cilt. Kâhire: Dâru'l-Me'ârif, Tarihsiz.

el-İṣfehânî, Ebû'l-Ferec Alî. *Kitâbu'l-eġânî*. thk. İhsân Abbâs - İbrahim es-Se'âfîn. 25 Cilt. Beyrut: Dâr Ṣâdir, 3. Basım, 1429/2008.

Mâlik b. er-Reyb. *Dîvânu Mâlik b. er-Reyb: Ḥayâtuhu ve şi'ruhu*. thk. Nuri Ḥammûdî el-Ḳaysî. Basım yeri yok: Mecelletu Ma'hedi'l-Maḫṭûṭâti'l-'Arabiyye, Tarihsiz.

el-Merzubânî, Ebû 'Ubeydillah Muhammed b. 'İmrân b. Musa. *Mu'cemu'ş-şu'arâ'*. thk. Faruk İslîm. Beyrut: Dâru Ṣâdir, 1425/2005.

Sezgin, Fuat. *Geschichte des arabischen Schrifttums.* 17 Cilt. Leiden: E. J. Brill, 1975.

Toprak, M. Faruk. *Sıradışı Bir Emevî Valisi Haccâc.* Ankara: Grafiker Yayınları, 2021.

ez-Ziriklî, Hayreddîn. *el-A'lâm*. 8 Cilt. Beyrut: Dâru'l-'İlm li'l-Melâyîn, 15. Basım, 2002.